



ایران ورجاوند

مجله ایران‌شناسی | سال ۲ | شماره ۲ | بهار و تابستان ۱۳۹۸ | ۳۰۰۰۰ تومان

- ◆ سیمین قلعه دارآباد
- ◆ بازسازی سقف اتاق رنگین در باباجان
- ◆ پیکرنگاری میترا در ایران و آسیای میانه
- ◆ منشأ ظروف زرین فام در دوران صدر اسلام
- ◆ جغرافیای تاریخی شاهنامه در دوره ساسانیان
- ◆ بازبینی نیشابور؛ لایه‌نگاری و سفال‌های کهن‌دژ
- ◆ بررسی معماری اسلامی: چالش‌ها و چشم‌اندازها
- ◆ بررسی باستان‌شناختی و معرفی سد روستای قورمیش بوکان
- ◆ جلوه‌های یاریگری در میان مردمان تیره قلی‌وند ایل خزل ایلام: مطالعه موردی طایفه گدمه

ایران ورجاوند

ایران ورجاوند زنده است



مجله ایران شناسی

سال ۲ | شماره ۲ | بهار و تابستان ۱۳۹۸ |

شماره ثبت مجله: ۸۰۶۸۸ | شماره ثبت نشان: ۲۹۶۲۹۸ |

صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر: دکتر شاهین آریامنش |

مدیر داخلی: هوشنگ رستمی |

نشان مجله ایران ورجاوند برگرفته از گنجبری ساسانی یافت شده از تیسفون عراق مربوط به دوره ساسانی است. داستان این گنجبری به سال‌ها پیش بازمی‌گردد هنگامی که اسکار رویتر باستان‌شناس آلمانی همراه گروهش در سال ۱۹۲۹ میلادی در تیسفون در محدوده ساختمان بزرگی با نام معارید در حدود ۳ کیلومتری طاق کسری و ۱/۷۵ کیلومتری شمال دهکده سلمان پاک به کاوش‌های باستان‌شناسی پرداخت که در این کاوش‌ها از محلی که سپس تر خانه معارید ۶ نام گرفت شماری صفحه‌های گنجبری گرد به دست آورد که در میان آنها صفحه‌گردی با دو بال گشوده شده از روبه‌رو وجود داشت که این دو بال، نشانی به شکل هلال ماه را دربر گرفته‌اند. این گنجبری هم اکنون در موزه برلین آلمان نگهداری می‌شود.

تهران، صندوق پستی: ۵۶۹-۱۴۵۱۵

www.iranvarjavand.ir

Iranvarjavand@hotmail.com

۰۹۳۹۵۹۶۹۴۶۶



همه حقوق این اثر برای ایران ورجاوند محفوظ است.

تکثیر، انتشار، چاپ و بازنویسی این اثر یا بخشی از آن به هر شیوه همچون رونوشت، انتشار الکترونیکی، ضبط و ذخیره روی سی دی و چیزهایی از این دست بدون موافقت کتبی و قبلی مجله ایران ورجاوند ممنوع است و متخلفان بر پایه قانون «حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

| با همکاری گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن |



”سیاهه“

مقاله

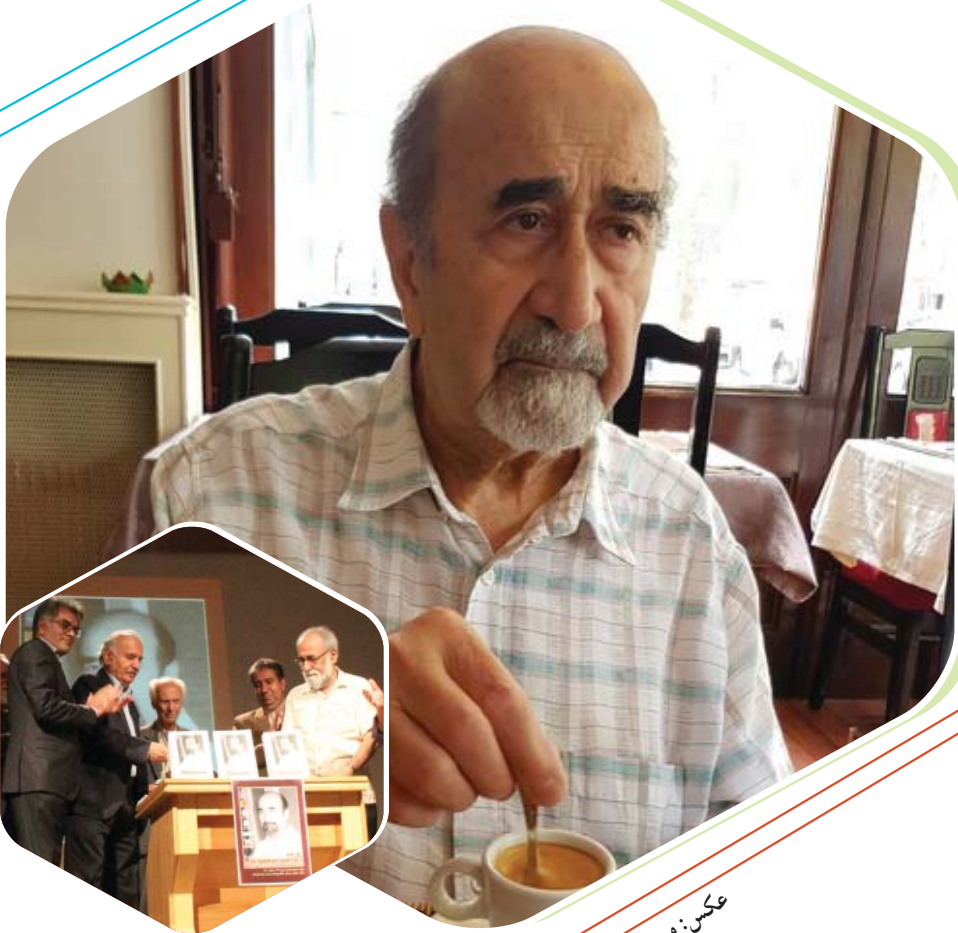
- ۴ بازسازی سقف اتاق رنگین در باباجان ارابرت کارل هنریکسون، ترجمه نیلوفر رضایی نراقی
- ۱۶ پیکرنگاری میترا در ایران و آسیای میانه افرانتس گرنه، ترجمه اشکان گرشاسبی
- ۲۶ بررسی باستان‌شناختی و معرفی سد روستای قورمیش بوکان اسماعیل سلیمی و منصور محمودنژاد
- ۴۶ جغرافیای تاریخی شاهنامه در دوره ساسانیان مهدی شریفیان، محمد وفایی بصیر
- ۶۵ بررسی معماری اسلامی: چالش‌ها و چشم‌اندازها ارابرت هیلن برنند، ترجمه حسین صبری
- ۸۵ منشأ ظروف زرین‌فام در دوران صدر اسلام اجی فریرمن، فرانک آسارو، هلن و. میشل، ترجمه افشین آریان‌پور
- ۱۰۱ جلوه‌های یاریگری در میان مردمان تیره قلی‌وند ایل خزل ایلام: مطالعه موردی طایفه گدومه اعلی نوراللهی
- ۱۳۵ سیمین قلعه دارآباد ا محسن معصوم‌زادگان

پیشخوان

- ۱۴۶ بازبینی نیشابور؛ لایه‌نگاری و سفال‌های کهن‌دژ سعید باقی‌زاده

گزارش

- ۱۵۵ نکوداشت دکتر فیروز باقرزاده
- ۱۶۱ نکوداشت دکتر فخری دانشپور پرور ا نیلوفر احتشامی
- ۱۶۶ بازگشت ۱۷۸۳ گل‌نوشته هخامنشیان به ایران



عکس: مرجان حاج‌رحیمی

نکوداشت دکتر فیروز باقرزاده و رونمایی از فرّ فیروز
۱۱ تیرماه ۱۳۹۸ | موزه ملی ایران



دوران طلایی باستان‌شناسی ایران در زمان مسئولیت باقرزاده بود

چون دوربین‌های عکاسی، نقشه‌برداری و ایجاد و تأسیس لابراتوارهای تخصصی به کمک علوم میان‌رشته‌ای که می‌توانستند برخی از مسائل و مشکلات باستان‌شناسی و امور مربوط به حفاظت و مرمت را مرتفع کنند از دیگر اقدامات باقرزاده بوده است.

به گفته وی، چابک‌سازی برنامه‌ها از مهم‌ترین کارهایی بود که ایشان در طول فعالیت خود انجام دادند که موجب کاهش هزینه‌های زمانی و کاری باستان‌شناسی می‌شد.

شیرازی، لغو قانون تقسیم اموال و اشیای فرهنگی در هیئت‌های مشترک ایرانی و خارجی و مهم‌تر از همه حضور در مجامع علمی و بین‌المللی را از مهم‌ترین ویژگی‌های دوران خدمت باقرزاده اعلام کرد.

کارهای باقرزاده، تدوین ساختار و تشکیلات جدیدی بود که موجب تحول بنیادی در حوزه مطالعات باستان‌شناسی شد.

این باستان‌شناس تصریح کرد: از دیگر اقدامات باقرزاده طرح تشکیل مرکز باستان‌شناسی ایران به منظور قانونمند کردن، ضابطه‌مند کردن و ساماندهی کاوش‌ها و پژوهش‌های باستان‌شناسی ایران بود.

شیرازی احیای تلاش‌های باستان‌شناسی که در دوران قبل از باقرزاده‌ها شده بود را نیز از جمله فعالیت‌های وی عنوان کرد.

رئیس پژوهشکده باستان‌شناسی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری خاطر نشان کرد: تهیه ابزار کار و وسایل پیشرفته و مورد نیاز جهت کاوش‌ها و بررسی‌های باستان‌شناسی

رئیس پژوهشکده باستان‌شناسی یکی از مهم‌ترین اقدامات فیروز باقرزاده را تدوین ساختار و تشکیلات جدیدی دانست که موجب تحول بنیادین در حوزه مطالعات باستان‌شناسی شد و تصریح کرد: اغلب افراد، دوران مسئولیت باقرزاده را دوران طلایی باستان‌شناسی ایران می‌دانند، به طوری که انضباط کاری و اعتماد به همکاران از مهم‌ترین موضوعات دوران مسئولیت وی بود.

وی گفت: تکریم و صحبت درباره کسی که برای نخستین بار رویکردهای نوین و علمی را در باستان‌شناسی ایران مرسوم کرد، کاری سخت و دشوار است.

وی با اشاره به اینکه باقرزاده نخستین رئیس کمیته میراث جهانی یونسکو بوده است، افزود: یکی از مهم‌ترین

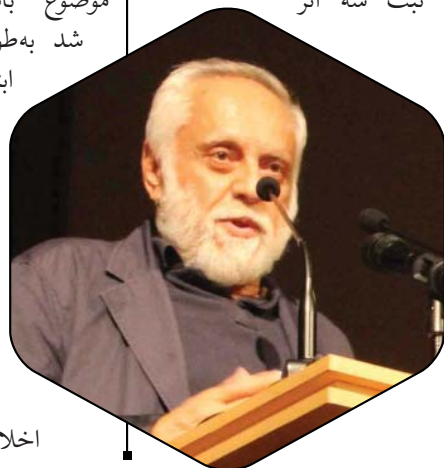
ایجاد بسترهای پژوهش



جبرئیل نوکنده رئیس موزه ملی ایران نیز در این مراسم گفت: به واسطه حضور باقرزاده در موزه ملی ایران و خدمات شایسته وی، رسالت خود می‌دانم، تا از ایشان سخن بگویم.

رئیس موزه ملی ایران افزود: باقرزاده در طول مسئولیت خود ضمن ایجاد بسترهای پژوهش برای پژوهشگران داخلی و بین‌المللی، برگزاری کنفرانس‌های باستان‌شناسی، انتشار نتایج پژوهش‌ها را از مهم‌ترین دغدغه‌های خود می‌دانست و نسبت به این موضوع پافشاری می‌کرد.

عبدالرسول وطن‌دوست پیشکسوت حوزه میراث فرهنگی نیز با اشاره به این موضوع که ثبت سه اثر



جهانی ایران در یونسکو برای اولین بار با حمایت‌های باقرزاده انجام گرفته است، اظهار داشت: اوموضوع مرمت علمی در کشور را برای اولین بار راه‌اندازی کرد.

وی افزود: وارد کردن دانش‌های جانبی در حوزه باستان‌شناسی در ایران از دیگر فعالیت‌های باقرزاده بوده است.

در ادامه سیداحمد محیط طباطبایی رئیس ای‌کوم ایران در بیان فعالیت‌های ارزنده باقرزاده گفت: با توجه به سابقه طولانی و پژوهشی باقرزاده، جامعیت خاصی نسبت به موضوع باستان‌شناسی پیدا شد به طوری که از وی در ابتدا به عنوان یک

شخصیت اخلاقی و فرهنگی یاد می‌شود.

او افزود: علم را همه دارند، اما وقتی با خصلت‌های اخلاقی جمع می‌شود

شخصیتی

چون باقرزاده

شکل می‌گیرد که به عنوان یک الگو از آن یاد می‌شود.

در ادامه شاهین آریامنش درباره باقرزاده گفت: هنگام آغاز دانش‌اندوزی در رشته باستان‌شناسی گهگاه نام دکتر فیروز باقرزاده را می‌شنیدم که در دوره‌ای باستان‌شناسی ایران را دگرگون کرده است چنانکه آن دوره به دوره زرین باستان‌شناسی ایران پرآوازه شده است. اما آشنایی بیشتر با استاد دکتر باقرزاده مرون یادداشت‌ها و گفته‌های استاد میرعبیدین کابلی و استاد اسماعیل یغمایی است که در این دوره زرین باستان‌شناسی ایران با دکتر باقرزاده همکاری کرده بودند.

وی افزود: فیروز باقرزاده نهم خرداد ۱۳۰۹ در تهران از خانواده‌ای آذربایجانی زاده شد. به گفته استاد میرعبیدین کابلی، باقرزاده از نوادگان دختری باقرخان سالار ملی است. در سال ۱۳۴۴ در



فعالیت‌های

ارزنده فرهنگی

دکتر فیروز باقرزاده همگی از برای ایران و ایرانیان بوده و هست. ایرانی که دل و دین به آن سپرده‌ایم و بی‌کرانه دوستش می‌داریم در کارهای باقرزاده رنگ و بویی برتر و برکشیده‌تر داشته و دارد و او از برای ایرانیان و اعتلای ایران مألوف رنج دوران برده و خون دل‌ها خورده است بنابراین پر تپش باد آن دلی که خون به رگ‌های باستان‌شناسی ایران دارد. اگرچه پس از پیروزی انقلاب، باقرزاده دیگر سیمتی در دستگاه باستان‌شناسی ایران نداشت اما بر آن بود تا همواره رسالت میهنی خود را به جا آورد چنانکه در تلاش

رشته ادبیات و زبان انگلیسی دانش‌آموخته شد و در سال ۱۳۳۵ در اداره کل هنرهای زیبای کشور استخدام شد. سپس در سال ۱۹۵۹ میلادی با استفاده از راتبه تحصیلی فولبرایت به آمریکا رفت و در دانشگاه ایلینوی در رشته تاریخ هنر جهان کارشناسی ارشد خود را دریافت کرد. باقرزاده سپس در پاریس به تحصیل در رشته باستان‌شناسی و تاریخ هنر ایران در مقطع دکتری پرداخت و پس از بازگشت به ایران، مرکز باستان‌شناسی ایران را در ۱۹ آذرماه ۱۳۵۱ پایه گذاشت. او گفت: چهره‌های چندی دوره مدیریت دکتر باقرزاده را در مرکز

هنگام ریاست بر مرکز باستان‌شناسی ایران انجام داده، ارزشمند است، چند مورد از کارهای او بسیار مهم جلوه می‌کند که نشان از میهن‌دوستی‌اش دارد. پایه‌گذاری مرکز باستان‌شناسی ایران، جلوگیری از خروج آثار باستانی از ایران، برگزاری بسامان همایش‌های باستان‌شناسی ایران و نیز تلاش برای ثبت میراث ایرانی در یونسکو از کارهای ارزنده او است. آریامش در پایان چنین گفت: آری





بود تا سه اثر بشکوه ایران یعنی میدان نقش جهان اصفهان، معبد چغازنبیل و تخت جمشید را در فهرست جهانی یونسکو ثبت کند بنابراین همراه با شهریار عدل و باقر آیت‌الله‌زاده شیرازی بر آن شد تا به نشست یونسکو در مصر برود، اما نامه‌ای به قلم شماری از همکارانش که جز خوبی برای آنان کاری نکرده بود، خطاب به حسن حبیبی وزیر فرهنگ و آموزش عالی وقت نوشته شد که هدف این افراد فراری دادن باقرزاده از ایران است بنابراین در آن خواسته بودند تا جلوی خروج باقرزاده از ایران گرفته شود تا پیشینه وی بررسی و به دادگاه فرستاده شود. این نامه باعث شد که آنان نتوانند به نشست یونسکو بروند، باین‌حال، سپس‌تر هم شهریار عدل به مصر رفت و آثار ایرانی را در یونسکو ثبت کرد و هم فیروز باقرزاده برای همیشه از ایران رفت و فعالیت‌های فرهنگی خود را در آن سوی جهان ادامه داد. اگرچه دکتر باقرزاده سال‌هاست از ایران دور است، یاد این بام فیروزه‌ای تاریخ در تار و پود او تنیده شده است چنانکه با شرکت در همایش‌های ایران‌شناسی در کشورهای گوناگون پژوهش‌های ایران‌شناسی را پی می‌گیرد و

از ایران و برای ایران مألوف می‌گوید و می‌نویسد. ایران فیروز زنده است، زنده‌باد ایران فیروز.

در ادامه کاظم طباطبایی به قرائت پیام رفعت باقرزاده همسر دکتر باقرزاده پرداخت: به همه شما عزیزان گرامی که از دور و نزدیک، دستی، قلمی، نظری، تصویری و یا خاطره‌ای برای قوام و درستی هر چه بهتر و کامل‌تر این جشن‌نامه در اختیار داشته‌اید و برای همکار دوست یک یا چندروزه -فیروز باقرزاده- هدیه نموده‌اید سپاس‌گزارم. گرچه می‌دانم و رجای واثق دارم که خاص پاکی تصمیم و صافی نیت شما گرامیان به قدر و در حد راستین و به قولی دلی است که تنها دل می‌تواند دل پاسخ‌گوی آن باشد. از جانب فیروز، دختران و نوه‌هایم باز هم سپاسگزار و ممنون همه شما هستم و از اینکه قصور ما را که به دلیل وضع نه‌چندان مطلوب مزاج نتوانستیم در جمع آملی‌تئاتری شما عزیزان حضور یابیم و از نزدیک سپاسگزاران باشیم پوزش می‌خواهم.

دکتر محمدرضا ریاضی، دکتر آرمان شیشه‌گر، دکتر میرعابدین کابلی و دکتر فرامرز نجد سمیعی از دیگر سخنرانان این مراسم بودند. در پایان این

نکواشت از کتاب فر فیروز جشن‌نامه دکتر فیروز باقرزاده رونمایی شد که شامل مقاله‌هایی به فارسی و انگلیسی به قلم سیداحمد محیط طباطبایی، سیدمحمد بهشتی، شاهین آریامنش، شیلا بلر، فرامرز نجد سمیعی، جعفر مهرکیان، میرعابدین کابلی، رابرت هیلن‌براند، سجاد علییگی و عبدالجبار سلیمیان، سیدمنصور سیدسجادی، پدیر مورتسن، مهدی رهبر، راجر متیو، عباس مترجم، جان آلدن، برونو جنینتو، رمی بوشارلا، پیر فرانچسکو کالیری، فرشید ایروانی قدیم، حامد طهماسبی‌زاوه، مریم دارا، یعقوب محمدیفر، امیر خانم‌رادی، مصطفی اختصاصی، اعظم شهیدی، حامد مولایی کردشولی، اکبر عزیزی، علی هژبری، محسن سعادت، یونس یوسفوند، فرشاد میری، محمد فلاح کیاپی، آرمان شیشه‌گر، سمیه پودات، محمدرضا ریاضی، شبنم نعیمی، بهروز خان‌محمدی، علی صدرائی، مارک ژان اولبریخت، علی نوراللهی، آرش لشکری، وندی متیو، حسن مرادی، فهیمه عرب نصرآبادی، عمادالدین شیخ‌الحکمایی و جودیت تومالسکی است.



نکوداشت دکتر فخری دانشپور پرور و اهدای نشان دکتر نگهبان
۲۸ خردادماه ۱۳۹۸ | دانشگاه تهران

فخر دانش بود و هست



و پرورش
نسلی از
باستان‌شناسان ایران به ایشان
اهدا می‌شود.

در ادامه دکتر سیدمهدی
موسوی رییس هیئت مدیره
انجمن علمی باستان‌شناسی
ایران به ارائه پیشنهادی از
این نشان پرداختند و از
خاطرات دوران دانشجویی
خود در محضر اساتید بزرگ
باستان‌شناسی و سرکار خانم
دکتر دانشپور پرور و زحمات
دلسوزانه ایشان در تربیت
دانشجویانشان سخنانی ایراد
کرد.

در ادامه دکتر حسن
کریمیان، عضو هیئت علمی
باستان‌شناسی دانشگاه تهران نیز
برای دقایقی به مرور خاطرات
شیرین دانشجویی و تلمذ در

درباره نشان دکتر
عزت‌الله نگهبان گفت:

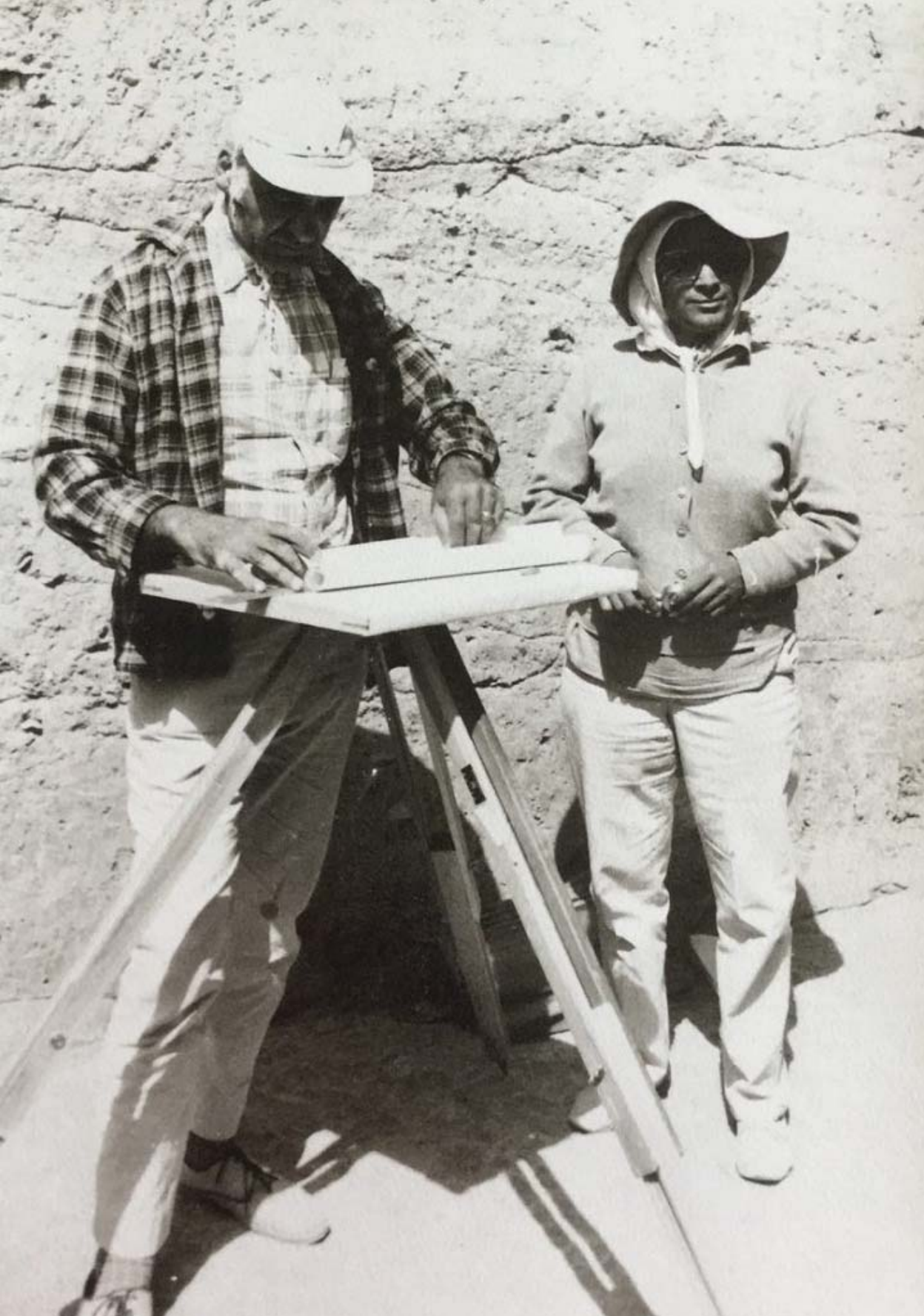
انجمن علمی باستان‌شناسی
ایران هر سال، نشان دکتر
عزت‌الله نگهبان را به یکی از
باستان‌شناسان پیشکسوت،
اهدا می‌کند که تاکنون این نشان
به زنده‌یاد دکتر محمدیوسف
کیانی، زنده‌یاد محمود موسوی،
دکتر محمدرحیم صراف، استاد
مهدی رهبر، و دکتر حکمت‌الله
ملاصالحی اهدا شده است
که امروز در این مراسم،

ششمین نشان
زنده‌یاد دکتر
نگهبان، به
پاس زحمات
ارزنده و
بی دریغ
استاد دانشپور
پرور در
باستان‌شناسی

نیلوفر احتشامی: آیین
بزرگداشت استاد پیشکسوت
باستان‌شناسی، دکتر فخری
دانشپور پرور روز سه‌شنبه ۲۸
خرداد ۱۳۹۸ در تالار علامه
امینی دانشگاه تهران، با حضور
جمعی از پیشکسوتان و استادان
و دانشجویان و علاقمندان به
باستان‌شناسی برگزار شد.

در آغاز مراسم، شاهین
آریامنش رییس گروه پژوهشی
باستان‌کاوی
تیسافرن







محضر
استاد فخری

دانشپور پرور پرداختند و از تأثیرات ژرفی که این استاد بزرگوار، نه تنها بر زندگی علمی، بلکه بر زندگی شخصی ایشان داشت بیان کرد.

دکتر بهمن فیروزمندی استاد باستان‌شناسی دانشگاه تهران نیز ضمن تشکر از برگزارکنندگان و یادی از درگذشتگان و بزرگان باستان‌شناسی، به خاطرات همکاری با سرکار خانم دکتر دانشپور پرور در گروه باستان‌شناسی دانشگاه تهران نیز اشاراتی داشت و برای ایشان از درگاه ایزد منان طلب عمری باعزت داشت.

در ادامه دکتر هایده لاله استاد باستان‌شناسی دانشگاه تهران از بزرگداشت استاد دانشپور پرور ابراز خرسندی کرد و به زحمات ارزشمند ایشان

در شناساندن فرهنگ و تمدن ایران در شبه قاره و شرق دور، و همچنین شناساندن نقش زنان در این علم و تربیت چندین نسل از باستان‌شناسان موفق ایرانی، چه قبل و چه پس از انقلاب اسلامی ایران پرداخت.

دکتر پریوش اکبری از شاگردان دکتر دانشپور پرور و نیز دکتر محمداسماعیلی اسمعیلی جلودار از دوران دانشجویی خود در محضر استاد دانشپور پرور، راهنمایی‌ها، دلسوزی‌ها و زحمات وی گفتند و آن را از شیرین‌ترین و به یاد ماندنی‌ترین دوره‌های تحصیل خود دانستند. دکتر آتوسا مومنی، دکتر فرزاد مافی و صدیقه فروغیان در وصف محاسن این استاد بزرگوار و تمامی محبت‌های ایشان، و همچنین

علاقه قلبی خود به ایشان را بسیار شیوا و خاطراتی شیرین بیان کردند. دکتر مصطفی دهپهلوان نایب

رییس انجمن علمی ایران ن نیز از زحمات و خدمات ارزنده این استاد گرانقدر تشکر و قدردانی کرد و از جامعه علمی باستان‌شناسی درخواست کرد تا ارتباط میان نسل قدیم و جدید باستان‌شناسان حفظ شود و تا بتوان به خوبی از تجربیاتشان بهره‌مند شد.

در پایان دکتر فخری دانشپور پرور، به بیان مختصری از زندگینامه، دوران تحصیل در ایران، چین و هند، تجربیاتش در کشورهای مختلف و از استادانی همچون دکتر عیسی بهنام و دکتر عزت‌الله نگهبان که در محضرشان کسب علم کرده بود و نیز سختی‌هایی که به‌عنوان یک زن در جامعه با آنها ایستادگی کرد سخن گفت و سپس ششمین نشان دکتر عزت‌الله نگهبان به همراه هدایایی به ایشان اهدا شد.





بازگشت ۱۷۸۳ گل نوشته هخامنشیان به ایران

کاوش‌های باستان‌شناسی ارنتس هرتسفلد در تخت‌جمشید در سال ۱۳۱۱ به یافت شمار فراوانی گل‌نوشته انجامید که با توجه به اینکه امکان ترجمه آنها در ایران وجود نداشت، براساس مصوبه سال ۱۳۱۴ هیئت دولت، ۳۰ هزار قطعه از الواح به‌دست‌آمده از کاوش‌های تخت‌جمشید، در قالب ۵۰ صندوق برای انجام کارهای مطالعاتی به مؤسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیکاگو فرستاده شد تا پژوهشگرانی همچون جرج کمرون آنها را بخواند. در سال ۱۳۲۹، ۱۵۰ قطعه و در سال ۱۳۸۰، ۲۰۰ قطعه دیگر از این الواح به کشور بازگردانده شدند، اما دیگر گل‌نوشته‌ها که به ایلامی، فارسی باستان، آرامی، یونانی، بابلی و فریگی است به‌دلیل شکایت خانواده‌های قربانیان فدرال ایالت شیکاگو و صدور حکمی مبنی بر حراج الواح هخامنشی و پرداخت غرامت به خانواده قربانیان، به ایران بازگردانده نشدند. سپس‌تر با توجه به جنبه فرهنگی لوح‌های هخامنشی و این‌که نقش ایران در آن به اثبات نرسید، حکمی در دادگاه تجدید نظر مبنی بر نقض حکم دادگاه بدوی صادر و برپایه این حکم حراج گل‌نوشته‌ها منتفی شد. بنابراین ۱۷۸۳ گل‌نوشته، در مهرماه ۱۳۹۸ به ایران بازگردانده شد و از آنها در موزه ملی ایران رونمایی شد.

جبریل نوکنده، مدیر موزه ملی ایران در نشست که ۱۰ مهرماه ۱۳۹۸ در موزه ملی ایران

به‌مناسبت بازگرداندن این گل‌نوشته‌ها برگزار شد، با ابراز خوشحالی از رأی نهایی دادگاه عالی آمریکا به سود ایران پس از یک پرونده پیچیده ۱۴ ساله و بازگشت بخشی از الواح هخامنشی باقی‌مانده در آمریکا به ایران، گفت: زمانی که رأی دادگاه صادر شد، رئیس مؤسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیکاگو از طریق ایمیل این خبر را به ما اطلاع داد در ایمیل او خوشحالی از رأی دادگاه آمریکا به نفع ایران کاملاً مشهود بود.



۱ و

همچنین با اشاره به این که بخشی از این الواح را در گالری هخامنشی و در کنار پیکره داریوش در موزه ملی به نمایش گذاشته است، گفت: این کار را انجام دادیم تا ارتباط زمانی و تاریخی نسبت به این آثار برقرار شود، همچنین در مذاکراتی که با رئیس دانشگاه شیگاهو داشتیم نسبت به برگزاری نمایشگاهی جامع از آثار و مطالعات انجام شده روی الواح شیگاهو در سطح بین‌المللی صحبت کرده‌ایم.

کریستوفر وودز رییس مؤسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیگاهو نیز در این نشست یافت‌شدن گل‌نوشته‌های هخامنشی در تخت جمشید را رویدادی ارزنده توصیف کرد که در سال ۱۹۳۳ میلادی در تخت جمشید رخ داد و همگان را شگفت‌زده کرد و برای نخستین بار توانستیم از طریق گل‌نوشته‌ها، اوج قدرت دوره هخامنشی را ببینیم.

محمدرضا کارگر، مدیر اداره کل موزه‌ها، نیز گفت: کاری که امروز با این سر و صدای خبری انجام می‌شود در همه دنیا یک اتفاق رایج است که نیاز به این خبررسانی‌ها نداشت، اما اتفاقات ناگهانی که در طول چند سال گذشته رخ داد باعث

این خبرسازی‌ها شد، چون به طور دائم اشیاء موزه‌ای بین موزه‌ها و مراکز علمی در حال رفت و آمد هستند اما در جریان گل‌نوشته‌های هخامنشی اتفاق دیگری رخ داد.

وی با تأکید بر این که در این جریان طرف ایران، دولت آمریکا نبود یعنی عوامل سیاسی باعث رخ دادن این اتفاقات و دیر شدن زمان بازگشت الواح به کشور نبودند، بیان کرد: حکومت‌ها هیچ‌گاه در این نوع مسائل (فرهنگی و تاریخی) دخالت نمی‌کنند.

او با اشاره به مکاتباتش با دانشگاه شیگاهو در سال ۱۳۸۰ و زمانی که به عنوان رییس موزه ملی در این مکان فعالیت می‌کرده، اظهار کرد:

از دانشگاه

شیگاهو درخواست کردیم تا آخرین وضعیت الواح را به ما اطلاع دهند و شیگاهو بسیار صادقانه اعلام کرد که این الواح را به ما بدهد، به همین منظور در آن زمان بخشی از آثار در قالب ۳۰۰ اثر توسط رئیس وقت مؤسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیگاهو به ایران منتقل شد.

متیو استولپر استاد مؤسسه شرق‌شناسی شیگاهو نیز با درخواست جبرئیل نوکنده در توضیح این پرسش که دستاورد مهم مطالعه روی گل‌نوشته‌ها هخامنشی چه بوده است؟ گفت: ایران به میهمان‌نوازی مشهور بوده و من هم این را تجربه کرده‌ام، من صمیمیت خاصی با این گل‌نوشته‌ها دارم. این الواح ما



بچه‌های من هستند. می‌توانم کرد و اینکه اقتصاد آنها به چه کجا می‌آیند و به کجا می‌روند بگویم یکی از مهم‌ترین منابع شکل اداره می‌شده است. ما و چگونه باید با کسی که به اطلاعاتی ما از شاهنشاهی ۶۵۰۰ گل‌نوشته را خوانده‌ایم، زبان دیگری صحبت می‌کند، هخامنشی در اوج خود، ۸۵۰ گل‌نوشته آرامی را ارتباط برقرار کنیم. ما امروز هم همین گل‌نوشته‌ها هستند. این با این مسائل سروکار داریم، منبع، یک منبع اطلاعات زبان گل‌نوشته‌های آرامی است، اما نمی‌دانیم اقتصاد چطور نیز است چون شاهنشاهی مطالعه شده و بیش از ۴۰۰۰ می‌چرخد ولی مردم دوران هخامنشی از مصر تا هند مَهر که روی گل‌نوشته‌ها وجود هخامنشی تمام این مسائل گسترش داشته و زبان‌های دیگر داشته رمزگشایی شده است. را به صورت مستند داشتند، را نیز می‌توان در آنها پیدا کرد. وی ادامه داد: تصور کنید استولپر افزود: این یک شهروند دوره هخامنشی گل‌نوشته‌ها جامعه کامل هستند و در دوران داریوش بزرگ هخامنشی را معرفی می‌کند. از در یک کاروانسرا به کار مشغول فقرا و کارگران، اعضای دربار و خدایان آن زمان پارسی؛ بنابراین نگاه کاملی از آن دوران به ما می‌دهد. حتی می‌توان وضعیت کاروانسرا غذا می‌خواستند. به آنجا ورود می‌کرده‌اند و از نهادها، مؤسسه‌ها، دولت‌ها باید می‌دانستیم که چطور باید و ادارات آن زمان را هم پیدا با این کسان برخورد کرد؟ از

وزیر وزارتخانه تازه بنیاد میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

علی اصغر مونسان وزیر میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی شد
 علی اصغر مونسان به‌عنوان نخستین وزیر وزارتخانه تازه بنیاد میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی انتخاب شد.
 نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی ۱۲ شهریورماه ۱۳۹۸ مجلس، پس از بررسی صلاحیت وزیر پیشنهادی میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بود.
 مخالف و ۵ رأی ممتنع از مجموع ۲۵۵ نماینده حاضر صلاحیت علی اصغر مونسان را برای وزارت میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی تأیید کردند. مونسان پیشتر رییس



“Contents”

Article

A Reconstruction of the Painted Chamber Ceiling at BaBa Jan Robert C. Henrickson, Persian translated by Niloofar Rezaei Naraghi	4
Mithra ii. Iconography in Iran and Central Asia Franz Grenet, Persian translated by Ashkan Garshasbi	16
Investigation and Introduction of Dam, Village of Qormesh Bukan Esmail Salimi & Mansour Mahmood Nezhad	26
Historical Geography of Shahnameh in Sassanian Era Mehdi Sharifian & Mohammad Vafaei Basir	46
Studying Islamic Architecture: Challenges and Perspectives Robert Hillenbrand, Persian translated by Hosein Sabri	65
The Provenance of Early Islamic Lustre Wares Jay D. Frierman, Frank Asaro and Helen V. Michel, Persian translated by Afhsin Aryanpour	85
Succor among People of Gholivand Tribe in Ilam, Case Study: Gadmeh Tribe Ali Nourolahi	101
Simin Ghaleh (Castle) of Darabad Mohsen Masomzadeghan	135

Critique and Book Review

Review of Nishapur Revisited: Stratigraphy and Ceramics of the Qohandez Saeid Baghizadeh	146
--	-----

Reports

Memorandum of Dr Firouz Bagherzadeh	155
Memorandum of Dr Fakhri Daneshpour Parvar Niloofar Ehteshami	161
The return of 1783 Achaemenid Tablets to Persia	166



ایران ورجاوند



| Iran-e Varjavand (Glorious Persia) |
| Persian Journal Of Iranain Studies |
| Vol. 2, No.2, Spring & Summer 2019 |

Concessionaire, Manager in Charge
and Editor-in-chief:

| Dr Shahin Aryamanesh |

Managing Editor: **Houshang Rostami**

 Tehran, Iran, Post box: 14515-569
 www.iranvarjavand.ir
 Iranvarjavand@hotmail.com
 +98 9395969466

All rights reserved. No part of this
publication may be reproduced,
stored in a retrieval system or trans-
mitted in any form or by any means,
electronic, mechanical, photocopy-
ing, recording or otherwise, without
prior permission in writing, form the
publisher.

With Contributions by

| Tisaphemes Archaeological Research Group |





Persian Journal of Iranian Studies | Vol. 2 | No. 2 | Spring & Summer 2019



ایران
ورجاوند

Iran-e Varjavand
(Glorious Persia)

- ◆ Simin Ghaleh (Castle) of Darabad
- ◆ The Provenance of Early Islamic Lustre Wares
- ◆ Mithra, Iconography in Iran and Central Asia
- ◆ Historical Geography of Shahnameh in Sassanian Era
- ◆ Studying Islamic Architecture: Challenges and Perspectives
- ◆ A Reconstruction of the Painted Chamber Ceiling at BaBa Jan
- ◆ Investigation and Introduction of Dam, Village of Qormesh Bukan
- ◆ Review of Nishapur Revisited: Stratigraphy and Ceramics of the Qohandez
- ◆ Succor among People of Gholivand Tribe in Ilam, Case Study: Gadmeh Tribe